તોહફએ દીલકશા

ઉર્દૂ

નઈ ઈન્દર સભા.

નાટક દો આબકા.

તાલીફ કીયા

મુનશી સૈયદ મેહમુદ મુતખલ્લુસ બ રફીકને

તમામ ઈન્દરસભાએ અમાનતસે ઈન્તખાબ કરકે

જબાને ઉર્દુ હરફે ગુજરાતી

શેઅર

મદરેસેમેં આશકોંકે ઉસકી બાસમાહાલ હે ;
ઉસકા પહેલાહી સબક યારો ફના રોશાક હે.

મુંબઈ;

સુબોધપ્રકાશ પ્રેસમેં છાપા ગયા.

ઈ. સ. ૧૮૮૫ અને હીજરી ૧૩૦૨

કીંમત તીન આને.

[illegible]રાનાં [illegible] પનીઅ

[illegible] વેચવાનાં પુસ્તકો.

	રૂ. આ. પૈ.
[illegible]ના (૧૫૦ પાનાની)	૦-૧૨-૦
[illegible] આશાવરના [illegible]	૦-૪-૦
રાયલ રીડર નંબર ૧ ના [illegible]	[illegible]
રાયલ રીડર નંબર ૨ ના [illegible]	[illegible]
રાયલ રીડર નંબર ૩ ના [illegible]	૦-૧૦-૦
રાયલ રીડર નંબર ૪ ના [illegible]	[illegible]
હાવર્ડકૃત ગ્રામરના [illegible]	[illegible]
હાવર્ડકૃત અંગ્રેજી બીજી [illegible]	[illegible]
ફારસી આમદાનામાં [illegible] અંગ્રેજી તથા ગુજરાતીમાં તરજુમો	૦-૨-૦
ગુજરાતી નાટક ગાયન સંગ્રહ	[illegible]
ચંદ્રસેન અને ચંદ્રપ્રભા નાટક	[illegible]
છેલ છેલાણી અને વિક્રમ ચરિત્ર નાટક	[illegible]
નતિજએ અરમાન (ઉર્દૂ [illegible])	[illegible]
અન્જામે સખાવત (ઉર્દૂ [illegible] ...	[illegible]
ચંદન મલયાગરી નાટક	[illegible]
તમાશાએ ચાંદની...	[illegible]
તોહફએ દીલકોશા (ઉર્દૂ નઈ ઈન્દરસભા)	[illegible]
સોબતે અસર અથવા મોહન [illegible]	[illegible]
નકશી સુલેમાનીનો ફરદુ બેત	૦-૩-૦
ગુલશને બાહાર [illegible] (ઉર્દૂ નઈ ઈન્દરસભા) ...	૦-૩-૦
ઈશ્ક નવ બહાર (ઉર્દૂ ચંદ્રબદન મોહીયાર)	૦-૨-[illegible]
ધ્રુવ આખ્યાનના ખેલમાં ગવાતાં ગાયનો	૦-૧-૦
રસીકાનો અતિ રમુજ ફારસ	૦-૧-૦
નવા હરિશ્ચંદ્ર તારામતીના ગાયનો	૦-૧-૦
તોહફએ દીલપઝીર ગાયન (ના. તરેહવાર બનજારા)	૦-૦-૬
તોહફએ દીલપઝીર (ફિરદુ હરફમાં)	૦-૧-૦

૨૩૫૯

તોહફએ દીલકોશા

ઊર્ફે

નઈ ઈન્દર સભા.

નાટક દો બાબકા.

તાલીફ કીયા

મુનશી સૈયેદ માહમુદ મુતખલ્લુસ બ હરીફને

કદીમ

ઈન્દર સભાએ અમાનતસે ઈન્તેખાબ કરકે

બસઈ

છાપકે મુસ્તહીર કીયા બરાએ શાએકીન આલી હીમ્મતકે

મેહેતા જમનાદાસ ભગવાનદાસકી કંપનીને

જબાંને ઉરદુ બહર્ફે ગુજરાતી

શેઅર

મદરસેમેં આશકોંકે જીસકી બીસમીલ્લાહ હો ;
ઉસકા પહેલાહી સબક યારોં ફના ફીલ્લાહ હો.

મુંબઇ;
સુબોધપ્રકાશ પ્રેસમેં છાપા હુઆ.
ઈ. સ. ૧૮૮૫ સને હીજરી ૧૩૦૨

કીંમત તીન આને.

તખ્તાએ નાટક.

ગુલજારશાહ...... અખતર નગરકા બાદશાહ,
વજીર.......... .. ગુલજારશાહકા.
ગુલફામ.......... બેટા ગુલજારશાહ.
ઇન્દર.............. શહેનશાહે પરસ્તાન.
સબ્જપરી........ પરયોંકી અફસર વ માશુકે ગુલફામ

પુખરાજપરી...
નીલમપરી....
લાલપરી.....,
} સભાએ ઇન્દરકી રકકાસેં વ મુગન્નીએં.

લાલદેવ.........
કાલાદેવ.........
} ફરમાબરદારે રાજા ઇન્દર

ચોબદાર—નજુમી—ખવાસ—દરબારી—રેહયત—વગએરા.

મુકામ.

અખતરનગર—સંગલદીપ—પરસ્તાન.

ઇતલાએ જરૂરી.

એ નાટક સને ૧૮૬૭ કે ૨૫ મેં કાએદે કે મુનીબીક રજીસ્ટર કીયા હુએ ઇસલીએ ઇસકા કોઇભી બાબ ઉરદુ હર્ફમે યા ગુજરાતી હર્ફમે મેહેતા જમનાદાસ ભગવાનદાસકી કંપનીકી રજા બગયેર કીસીને છાપના નહી.

२३५७

તોહફએ દીલકોશા

ઉર્દૂ

નઈ ઈન્દર સભા.

બાબ પહેલા—પરદા પહેલા.

તખ્તગાહ.

[દીખલાઈ દેના મોઅદબ બેઠે હુવે વઝીરો અમીરો અહલેકારોકા મએ રામીશગરોકે ઔર નેદાકરના ચોબદારકા આમદે શાહી.]

મુસદદસ.

ચોબદાર—આમદ હય ખાસો આમ મેં ગુલઝાર શાહકી
આમદ હય બસદ શૌકતો હશ્મત પનાહકી.
કયા શાને તજમ્મુલ હય ઉસ આલીજાહકી.
જી નત હોચંદ કીયું ન હો ઈસ બારગાહકી.
ફીર કીયું અદુ ન હોવે સભી ખ્વારો ઝાર આજ.
હય આમદે "હરીફ" શાહે નામદાર આજ.

[આના ગુલઝારશાહકા બકરોફર દરબારમેં ઔર ઉઠનાબરાએ તાઅઝીમકે દરબારીઓંકા જુલુસ ફરમાના શાહકા તખ્તે ઝરનેગારપર ઔર ગાના રામીશગરોંને]

જોગીઆ આસાવરી—ઠુમરી.

નાવો નાવો રાજા—તર્જ.

ગામીશામરે—કાયમ રહે તા અબદ તેરી સલતનત અય શાહ દક
મુઝફરશાહ હય નામ તેરા અય શહે આલમ;
સર સબજ રહે બાગે તજમુલ તેરા હરદમ—કાયમ
બખત ચમકે નીત તેરા જીઉં મેહરે મુનવ્વર;
જારી રહે એ અદલો સખાવત તેરી ખુશતર—કાયમ
દીન રાત રહો શાદ તુમ શાહા બસદ ઇકરામ;
અબ હએ "હરીકકા" એહી બસ આખરી કલામ—કા

[દીલગીર હોના શાહકા ન હોનેસે ફર-
જંદકે ઔર દોઆ કરના જનાબે બારીમે
વાસ્તે વારસે તખ્તકે.]

પીલુ—ગજલ.

શરાતા હય હમેં કહા કહા—તર્જ.

સ્થાઇ—ઇલાહી શુક્ર હય અજહદ તેરા અય ખાલેકે પરવર;
તેરે એહસાનકી ગઠડી હય ભારી મેરી ગરદનપર—ઇલાહી.
તુને અજ નઆમતે બેહતરસે મુજકુ પરવરીશ કરકે;
દીયા રૂતબા દીગર આલા કરમસે તેરે અય દાવર—ઇલાહી.
ફજલસે તેરે હય મૌજુદ સબ કુછ યા ખુદાવંદા;
વલે એક શયકા હું સાયલ ઓ જલદીસે એનાયતકર-ઇલાહી.

તુ દે ફ્રરજંદ એક ખુશરૂ એહી હય આરઝુ મેરી;
નહી કોઈ દુસરા વારેસ કે બયઠે ઇસ હકુમત પર—ઈલાહી
મેરી આંખોકુ ઠહંડકહો જો દેખુ મંએ હયાતી મેં,
નીકાલુ હસરતેં સારી મંએ દીલકી શાદ હોહોકર—ઈલાહી.
ખુદાયા હય તુઝે રોશન જો આજેજપર ગુજરતી હય;
નહી કુદરતસે તેરે દુર ગર એ ઉમીદ લાવે બર—ઈલાહી.

[મુખાતીબ હોના તરફ વજીરકે ઔર કેહના
વાસ્તે લાને નજુમી કે.]

વજીર અબ જુદતર જાકર બુલા લા તુ નજુમીંકુ;
"બરીક" ઉસ્સે મુકદરકા મંએ પુછુ હાલ સબયકસર—ઈલાહી.

[આના નજુમીકા રૂબરૂ શાહકે ઔર આદાબ
બજાકર ખડે રહેના. ફીર કેહના શાહને વાસ્તે
દર્યાફ્ત હસબ હાલકે.]

બહેર-સ—મસનવી.

નકર લાલદેવ—તર્જ.

શાહ—હુનરવર તુ અબ ગૌરકર જુદતર,
બતા હાલ સચ સચ જો હો સરબસર.
મેરે જખ્મ દીલકા હો મરહમ અગર,
લગાદે તા તસકીન પાવે જીગર.
બયાંકર બખુબી જરા સોચ કર,
હો રાહત મેરે દીલકુ કુછતો મગર.

[બયેઠજાના નજુમીને તસલીમ કરકે ઔર દેખના અપની કીતાબમેં ઔર ફેંકના કુરંકે ફીર અર્જ કરના શાહસે દસ્તબસ્તા હોકે.]

આસાવરી—મનસવાં.

માહારાજા કીજે—તર્જ.

નજુમી—હો મુતવજેહ ઇસ તરફકું અય જનાબ,
સુનો હાલ સારા બરૂએ હીસાબ.
મંએ હો બહરે તશવીશમેં ગોતજન,
નીકાલાહું અનમોલ એક નો રતન.
મુકદરમેં હય આપકે એક પીસર,
એનાયત કરેગા ઓ રબ જુદતર.
હો લાસાની ખુબીમેં ઓ ખુશ સયર,
જીસે દેખ શરમાવે શમશો કમર.
વલે ઉસમેં ધોકા હય અય શાહ એક,
હો બારા બરસકા ઓ શાહજાદા નેક.
હો આશક પરી ઉસકુ લે જાયગી,
ઔર મકસદ દીલી અપને બર લાયગી.
બયાંવાર આ હવાલ સારા કહા,
"હરીફ" ઈસમે મુતલક નહી શક રહા.

[દુબારા દીલગીર હોના શાહકા હાલ સુનકે નજુમીસે ઔર જાના નજુમીને આદાબ બજાકર.]

ગ્રાહુન્સ—મરસીયા.

હાએ હાએ પીસર—તર્જ.

શાહ—ખુદાયા એ ક્યસા હય જોરો સીતમ,
ખુશીકા સુના મુજદા તીસપે એ ગમ.
જીગરપર મેરે અબ એ દુના જખમ,
હાય અફસોસ ગમ વાય અફસોસ ગમ.
રન્જપર મેં રાજી હું તેરે ખુદા,
મેરે દાગે દીલકુ તુ કરદે જુદા.
"હરીફ" આરજુ હય મેરી એ સદા,
હા એ આફત જુદા હોએ આફત જુદા.

[આના ખ્વાસકા ખુશ ખબરી સુનાનેકે લીએ.]

મુખમ્મસ.

ખ્વાસ—હો શાદ દીલસે અબ અય શહનશાહે નામવર,
હકને અતા કીયા હયે જો બેગમકુ એક પીસર,
માહતાબ રૂ હય નેક ઓ સાહજાદા બખ્તવર,
કર દુર દીલસે ગમ સબી અય શાહે ખુશ સયર,
દરગાહે હકમેં શુક્ર કરો અબ ઝુકાકે સર.

[ખુશી હોના શાહ વ દરબારીઓંકા ઔર
શુક્ર કરના બારે તઆલાકા સબોને.]

પરજ—કાલીંગડા.

ફર ફર ફરે—તર્જ.

સબ—શુક્ર હય હરઆન તેરા અય કીરતાર,
  પર આહ ઉમીદ હમારી એહસાં હય તેરા બાર—શુક્ર.
  મવલા તુ સરતાજ દોનો જહાંકા,
  ખાલેક પરવર સબકા તુ કુલકા હય મુખ્તાર—શુક્ર.
  તેરે સીવા કૌન હય હકીમે મુતલક,
  દરદે દીલકા દરમાં તુ સાહેબ સરજનહાર—શુક્ર.
  ફજલ હુવા હમપર તેરા અય કરીમ,
  તાબેઅ ફરમાં તેરા હય " હરીફ " દરબાર—શુક્ર.

બાબ પહેલા—પરદા દુસરા.

રાસ્તા.

[આના રેઆયાકા ખુશ વકતી કરતે હુવે શાહકે નજદીક જાનેકુ બરાએ ઈનઆમકે.]

જીલ્લા કાહારવા.

સાડે તીન પૈસે—તર્જ.

સબ—આવો યારો ખુશીકી ખુબ ધુમ મચાવો,
  ખુબ ધુમ મચાવો ખુબ ધુમ મચાવો—આવો.
પહેલા—લડકા પયેદા હુવા હય શાહકે વહાં ખુશરૂ,

દુસરા—સારે શેહરમેં ખુશવકતીકી શોહરત હય હરસુ—આવો.
તીસરા—શાહને અયસી મુનાદી ફેરી અયશ કરો સારે,
જો કુછ હો દરકાર જીસકો આવે પાસ હમારે—આવો.
પહેલા—ચલો તખતો જાકર યારો લે આવે કુછ ઝર,
દુસરા—ખાવેં પીવેં મજે ઉડાવે ઇસસે કયા બેહતર—આવો.
તીસરા—અયશો તરબમેં બસર કરેંગા મેં એ અપની ઔકાત,
પહેલા—રંગ રાગમેં રચા રહુંગા મએં તો દીનો રાત—આવો.
દુસરા—મારે ખુશીકે ફુલ ગયા હું ચલના હય દુશવાર,
તીસરા—ઝહાલો મુજકુ ખાંહદેપર હું "હરીફકા" દીલદાર—આવો.

બાબ પહેલા—પરદા તીસરા.

બાગ.

[દીખલાઇ દેના બાગબાંકા ફુલ ચુંન્તે હુવે આના શાહજાદે ગુલફાંમકા ઇરશાદ કરના બાગબાંકુ વાસતે સેજકે.]

પીલુ—લાવની.

લંગડી રંગત.

ગુલફાંમ—ચુનકે કલીયાં લાદે બાગબાં પ્યારી પ્યારી ફુલોકી,
સેજપલંપર—બીછાદે મુજકુ સારી ફુલોંકી.
ઈસમે મેરા ગુલફાંમ હય ઔર પીદર મેરા શાહે ગુલઝાર.
મુજ આજીજપે—મેહરબાં હયગા હમેશા ઓ સરદાર.

તુરરા બનાદે ફુલોંકા ઔર પેહનાદે ફુલોંકા હાર,
જીસકી બુસે-મોઅત્તર દેમાગ હો ગમ હોવે ફરાર.
તરેહ તરેહકી ચીજે બના દીખલાદે બહારી ફુલોંકી-સેજ.
[દસ્તબસ્તા હો અર્જ કરના બાંગબાંકા શાહજાદેસે

મજકુર—તર્જ.

બાગબાં—આરાસ્તા કર રખા હય સાહેબ પલંગ આપકા દરગુલજાર.
ફુલોંસે સારા-સજા હું દેખો ઉઠી હરસુ મેહકાર.
કીસમ કીસમકે ગુલ દસ્તે ઔર હય એ લો તુરરા તૈઆર.
રહો શાદમાં-હમેશા તુમ અય મેરે શાહકે દીલદાર
"હરીફ" અબ આરામ કરો હય સેજ સંવારી ફુલોંકી-સેજ.
[જાના બાગબાંકા આદાબ બજાકર ખુશ હોતા
શાહજાદેકા દેખકર બાગો કોઠેકુ.]

બેહાગ—ગજલ.

ગયરત ન આઇ—તર્જ.

ગુલફામ—શુકરે ખુદાકે ઇન દીનો ગમ દીલસે દુર હય;
ફરતે ખુશીકા દીલમે અજાયેબ જહુર હય—શુકરે.
કોઠા ચમનમેં રશકે દહે કોહે તુર હય;
ચાદર પલંગપે અયસી બીછા ગોયા નુર હય—શુકરે.
અબતો "હરીફ" રાહતે જીશાં વફુર હય;
સો રહું જાકે નીન્દસે આંખેભી ચુર હય—શુકરે.

[આરામ ફરમાના શાહજાદેકા છપરઘટપર આના પરીકા તખ્તપર બયઠકર સયર કરતે હુવે બાગમેં ઔર દેખકર શાહજાદેકુ બેકરાર હોના.]

ભઐરવી—ઠુમરી.

છોરી બામનકી—તર્જ.

સબજપરી—સોજે ઉલફત સબ તનમન મેરા જલાને લગી ;
હુસ્ન બશર કયા ફરેબે જાં હય રૂહ મેરી ઘભરાને લગી-સો.
ખુબીએ ગુલરૂ દીલમેં બસગઈ વસ્લ બીના તરસાને લગી-સો
"હરીફ" દીલસે જીસમસે મેરે તાબોતવાં સબ જાને લગી-સો.

[નજદીક જાકે.]

જીલા પીલુ—ગજલ.

હુરોંકે હોશ—તર્જ.

પરી—કયા ખુબ નો જવાન એ જોશે શબાબમેં,
સોયા હય બેખબર બસા એતરે ગુલાબમે.
જુલફે મોઅમબરી હય પરેશા બ એયને નાજ,
દેખેસે જીસ્કે દીલ હય પડા પેચોતાબમેં.
અંગુસ્તરી નીશાની મેં અપની દેજાતી હું,
તસલીમ હય "હરીફ" તુહ્મારી જનાબમેં.

[જાના સબ્જપરીકા શાહજાદેકું અંગુશતરી પેહનાકે વ હાથોકુ બોસા દેકર.]

બાબ પહેલા—પરદા ચોથા.

જંગલ.

[વાસ્તે સએરકે આના રાજા ઇન્દરકા
ઔર અદા કરના હમ્દે ખુદા.]

પાહાડી ઝીંઝોટી—બંજારા.

હુઇ શુબ્હા નીકલ—તર્જ.

ઇન્દર—માલેકુલ મુલ્ક લાએ જાલા.બે અયેબ હયે તુ હકતઆલા.
લાયેક હમ્દ કે બેશક સુબહાં,ખલ્લાકે મુતલક રહમાં. જી
તેરી જાત હયે અફ્જલો આલા—બે અયેબ.
અરશો કુરસી લોહોકલમકા,હુરો ગીલમાં કુસુરો નઅમકા.જી
મુખ્તાર તુહી શાહેવાલા—બે અયેબ.
તેરી કુદરત હયે યકતાઇ, શેહનશાહકુ બક્ષે ગદાઇ. જી
બક્ષે ગદાકુ રૂતબા દુબાલા—બે અયેબ.
પરબતકુ કરે પલમેં રાઇ, સમનદરકુ બનાવે ખાઇ, જી
તુ કાદેર કુદરત વાલા—બે અયેબ.
તેરાજુલવા હયે સંગોગૌહરમેં,તેરા નુર હયે શમ્શો કમરમે જી
ચો તરફ હયે જીસકા ઉજાલા—બે અયેબ.
કયા ગદા ઓ કયા તાજદારે, મોહતાજ તેરે હયે સારે, જી
કુલ જહાંકા પાલનવાલા—બે અયેબ.
હમ્દ કીસ્સે બયાં હો તેરી, હયે અકલ યહાં તક મેરી, જી
હયે "હરીફ" તેરા મતવાલા—બે અયેબ.

[બઅદ તઅરીફકરના ખુદકી.]

પીલુ—અપ્પયાત.

રાજા હું મંએ કોમકા ઔર ઈન્દર મેરા નામ,
બીન પરીયોંકે દીદકે નહી મુજેહ આરામ.
સુનોરે મેરે દેવરે દીલકો નહી કરાર,
[હાજેર હોના લાલદેવ ઔર કાલેદેવકા
રૂબરૂ રાજાકે મોઅદબ ખડે રેહના.]
જલદી મેરે વાસ્તે સભા કરો તૈયાર.
તખ્ત બીછાવો જગમગા જલદીસે ઇસ્આન,
મુજકુ શબ ભર બએઠના મહફીલકે દરમ્યાન.
મેરા સંગલદીપમે મુલકોં મુલકોં રાજ,
જી મેરા હયે ચાહતા જલસા દેખું આજ.
લાવો પરીયોંકો મેરી જલ્દી જાકર હાં,
બારી બારી આનકર મુજરા કરે વહાં.
[જાના ઇન્દરકા સાથ દેવોંકે.]

બાબ પહેલા—પરદા પાંચવા.

દરબાર.

[દીખલાઇ દેના દરબારીયોંકા મએ દેવો
ચોબદારોંકા ઇન્દરકી આમદ ગાતે હુવે.]

ઝીંઝોટી—ગજલ.

કરકે તનહા મુજેહ અયે દોસ્તો—તર્જ.
સભામેં દોસ્તો ઇન્દરકી આમદ આમદ હુએ;
પરી જમાંલોકે અફસરકી આમદ આમદ હુએ—સભામે

ખુશીસે રહે રહે લાઝીમ હએ સુરતે બુલ બુલ;
અબ ઈસ ચમનમે ગુલેતરકી આમદ આમદ હએ—સભામે.
ફરોગે હુસ્નસે આંખોંકો અબ કરો રાશન;
જમીપે મહેરે મુનવ્વરકી આમદ આમદ હએ—સભામે.

[આના ઇન્દરકા લીબાસે જર્રીન પહેને હુવે ઔર બએઠના તખ્તપર સર ઝુકાના દરબારીયોંકા બરાએ તસલીમકે બઅદ આમદ ગાના પુખરાજ પરીકી.]

કાફી—ગજલ.

મહફીલે રાજમે પુખરાજ પરી આતી હએ;
સારે મઅશુકોંકી સરતાજ પરી આતી હએ—મહફીલે
જીસકા સાયા ન કભી ખ્વાબમે દેખા હોગા;
આદમી જાદમે ઓ આજ પરી આતી હએ—મહફીલે
દૌલતે હુસ્નસે હો જાએગા આલમ મગમુર;
કરને ઇસ બજમમે અબ રાજ પરી આતી હએ—મહફીલ

[આના પુખરાજ પરીકા સભામે ગાતે હુવે ઔર તસલીમ કરના ઇન્દરકો.]

જીલા પીલુ—ગજલ.

પુખરાજપરી—ગાતી હું મએં ઔર નાચ સદા કામ હએ મેરા;
આફાકમે પુખરાજપરી નામ હએ મેરા—ગાતી.
ફંદેસે મેરે કોઈ નીકલને નહી પાતા;
ઇસ ગુલશને આલમમે બીછા દામ હએ મેરા—ગાતી.

મંએ લાખકી દો લાખકી પરવા નહી રખતી;
કારૂંકા ખજાના અજી ઇનઆમ હએ મેરા—ગાતી.
કહેતે હંએ જહાંમે જીસે ઇનસાં ગુલો સુમ્બુલ;
વો રૂખ હએ વો ગેસુએ સીયાહ ફાંમ હએ મેરા—ગાતી.
બદ મસ્ત મુજેહ દેખ કે હોતી હએ ખુદાઇ;
મઅમુંર મંએ હુસ્નસે કયા જામ હએ મેરા—ગાતી.
કરતી હું દીલો જાંસે મે રાજાકી પરસ્તીસ;
કહેતે હંએ જીસે કુફ્ર ઓ ઇસ્લાંમ હએ મેરા—ગાતી.

[ખુશ હોના ઇન્દરકા કરના ઔર ગાનેકે
લીએ દરખ્વાસ્ત.]

બંજારા.

હુઇ સુબ્હો નીકલ—તર્જ.

કયસે કયસે જવાં માહપારા, ગયે છોડ જહાંકા પસારા;
બડે બડે શહેનશાહઆલી, ગયે ઓબી હાથલે ખાલી. જી
કયા સીકંદરો જમ દારા—ગયે છોડ.
હુવે હુવે પેહેલવાં જો નામી, રૂસ્તમો ઓ શામ ગીરાંમી જી
ઉઠા કજાને ઉનકા દેમારા—ગયે છોડ.
પુરે પુરેથે ઇશ્કમે ફાયેક, ફરહાદ ઓ મજનુ શાયેક, જી
કોહો દસ્ત થે જીનસે આવારા—ગયે છોડ.
અછે અછે તબીબો હકીંમાં, જાલી નુસ ફલાતુ લુકમાં, જી
આગે અજલકે ના ચલા ચારા—ગયે છોડ.

કીએ કીએ હજારો તસવ્વર, બેહેઝાદ વાં માની મુસવ્વર. છે
શીકલ મૌતસે હોના ગવારા—ગયે છોડ.
ગએ ગએ ઓ ગુલરૂ રંગીલે, ખુબી ભરે સરાપા રસીલે. છે
મેહ જબીં પરીસુંગર નજારા—ગયે છોડ.
રહે રહે જો રાજી રજામે, આખેર ગએ ઓ મુલ્કે બકામે, છે
હએ "હરીફ" તુ બેસહારા—ગયે છોડ.

[તઅરીફ કરના ઇન્દરને પુખરાજ પરીકી
ઔર દરખ્વાસ્ત કરના નીલમપરીકી.]

પરજ કાલીંગડા—ઠુમરી.

ઇન્દર.—ખુબ રીઝાયા નાચકે ગાકે, પહેલુમે મેરે બએઠ તુ આકે—
ખુશ હુઇ તુજસે મહફીલ સારી, અબ હએ નીલમપરીકી બારી-ખુ.

[આમદ ગાના નીલમ પરીકી.]

જીલા—ગજલ.

સભામે આમદે નીલમપરી હએ,
સરાસર ઓ નજાકતસે ભરી હએ—સભામે.
સીતારોંકી ઝપક જાતી હએ આંખેં,
ઓ ઉરકે બરમેં મલબુસે જરી હએ—સભામે.
ગજબ ગાના હએ ઔર ઉરકા ચમકના,
કભી જોહરા કભી વો મુશતરી હએ—સભામે.
ન દેખા હોગા નાચ અયેસા કીસીને,
બલા હએ સેહર હએ જાદુગરી હએ—સભામે.

[આના નીલમપરીકા સભામે ગાતે હુવે ઓર
તસલીમ કરના ઇન્દરકો.]

જીલા પીલુ—ગજલ.

નીલમપરી—હુરોંકે હોશ ઉડતે હએ ઉડનેકી શાનપર;
નીલમપરી હએ નામ મેરા આસમાનપર—હુરોંકે.
અલ્લાહકે કરમસે જમાનેમે હયે ઉરૂજ ;
ઝુકતા હએ સર ફલકકા મેરે આસતાનપર—હુરોંકે.
ઇનસાંકી કયા હએ અસલકે પુતલા હએ ખાકકા ;
જીન ખેલ જાતે હએ તેરી ઉલફતમેં જાનપર—હુરોંકે.
નીલમકો ચુમચાટકે આંખોપે રખતે હએ ;
શોહરા હએ મેરા જૌહરીયોંકી દુકાનપર—હુરોંકે.
ઉડતે નહી હએ મેરી નજાકતપે કીસે હોશ ;
રખતે હએ ફુલ હાથ ગુલીસતાંમે કાનપર—હુરોંકે.
જોહરા મેરે ખ્યાલમે ધુન્તી હએ સરસદા ;
મરતે હએ તાનસેન તરાને કીતાનપર—હુરોંકે.
[ખુશ હોના ઇન્દરકા દરવખ્વાસ્ત કરના
ઓર ગાનેકે લીએ.]

બંજારા.

ફુઇ સુબ્હો નીકલ—તર્જ.

નીલમપરી—જીસ ચીજમે ઈશ્ક સમાવે, સો તરેહકી ધુમ મચાવે;
હર શએમેં ઇશ્ક બપા હએ, કંહી જાહેર કંહી છુપા હએ, જી

જીધર દેખો ઉધર નજર આવે—સો તરેહ.
દો કીસ્મકા ઈશક હએ જનનો, પાક ઇશ્ક હકીકી માનો. જી
ઔર મેજાજી અયશ મનાવે—સો તરેહ.
મશહુર મસલ હએ કીસીસે. ગર ઇશ્ક લગે મેંડકાસે. જી
પદમની ન મનકો ભાવે—સો તરેહ. [જી
જીસ બશરપે ઇસકા સાયા હએ, કભી ચએન ન વો પાયા હએ,
બેશુમાર રંજ ઉઠાવે—સો તરેહ. [જી
બુલ બુલભી ગુલપે શીદા હએ, પરવાના શમઅપે સદા હએ,
કુરબાન અપસકો જલાવે—સો તરેહ,
સચ ઇશ્ક હએ યકતા હુનરમેં, તાસીર કરે પથ્થરમેં. જી
પાની કર ઉસકો બહાવે—સો તરેહ.
ઈશ્ક કરતે હૅએ ઈન્દાનો વાહી. માસો હુસ્નકી જીસમે તબાહી, જી
એ "હરીફ" દીલકી સુનાવે—સો તરેહ.

[તઆરીફ કરના ઇન્દરને નીલમપરીકી
ઔર દરખ્વાસ્ત કરના લાલપરીકી.]

જીલા—ઠુમરી.

ઈન્દર—દીખા ચુકી તુ કરતબ સારે, પહેલુમે અબ બએઠ હમારે-દિ.
કીયા સભામે તુને નામ, અબ હએ લાલપરીકા કામ-દીખા.

[આમદ ગાના લાલપરીકી.]

દેસ--ગજલ.

સભામે લાલપરીકી સવારી આતી હએ,
જમાને રંગ અબ ઇન્દરકી પ્યારી આતી હએ—સભામે.
શફકમે આએગા ઝુમટ નજર સીતારોંકા,
પેહનકે સુર્ખ વો પોશાક ભારી આતી હએ—સભામે.
હસીન બજમકે શાહીસે ખીલ જાડેગે તમામ,
ગુલોંકે વાસ્તે બાદે બહારી આતી હએ—સભામે.

[આના લાલપરીકા સભામે ગાતે હુવે
ઓર તસલીમ કરના ઇન્દરકો.]

જીલા પીલુ—ગજલ.

લાલપરી—ઇનસાંકા કામ હુસ્નપે મેરે તમામ હએ ;
જોડા હએ સુર્ખ લાલપરી મેરા નામ હએ-ઇનસાંકા-
યાકુત જર ખરીદ હએ સરકારકા મેરે ;
નોકર અકીક લાલ બદખશા ગુલામ હએ-ઇનસાંકા.
આશકકુ કત્લ કરતી હું અબરૂકી તેગસે ;
દીન રાત મુજકો ખુન બહાનેસે કામ હએ-ઇનસાંકા.
પોશાક મેરી સુર્ખ હએ મુખડા હએ ચાંદસા ;
દેખો શફકમે રાતકો માહે તમામ હએ-ઇનસાંકા.
સોખીપે મેરે હોતે હએ મુરગે ચમન હલાલ ;
હર ગુલકો જીસ્ત બાગે જહાંમે હરામ હએ-ઇનસાંકા.
મીરરીખ મુજસે હોતા હએ હરદમ જો દુબદુ ;

કરના લહુ લગાકે શહીદોંમે નામ હમે-ઈનસાંકા.

[ખુશ હોના ઈન્દરકા દરખ્વાસ્ત કરના ઔર ગ.નેકી.]

અંતરા.

કુછ સુખ હો નીકલ--તર્જ.

લાલપરી--મનમોહન કરે ધીંગાના, કહો પનઘટ કએસે જાના;
કહે સખીયનસે પનહારી, ચલો પનઘટ મીલકર સારી. જી
નીર નીરમલ ભરકર લાના--કહો.
નારી નીકસી અપને ઘરસે. તન સજ ધજકર જેવરસે. જી
પહેન પાતલ અંગ ઓઢાના--કહો.
સીસ ઘડા હાથમેં ઝારી, ચલી ઠુમકત ઠુમકત પ્યારી. જી
જયું ચલે હાથી મસતાના--કહો.
ગોરી પતલી કમર લચકાવે, જયસે મસ્ત નાગન મચલાવે જી
દેખ આશક હુવા હમે દીવાના--કહો.
જા કુવેપે ચંચલ ઠારી, જલ ભરન લગી મતવારી, જી
સબ સખીયાં ગાવે ગાના--કહો.
કહે સુંદરસે પીયુ પ્યારા, તેરી અદાને મુજકો મારા, જી
તુ શુમઅ મેં હું પરવાના--કહો.
બોલી મોહનસે મતવાલી, ચલ સરક ન દુંગી ગાલી, જી
મત "હરીફ" હમકો સતાના--કહે.

[તઅરીફ કરના ઇન્દરને લાલપરીકી
ઓર દરખ્વાસ્ત કરના સબ્જપરીકી.]

પીલુ—ઠુમરી.

ઇન્દર—કાહી રાત મજેહમે સારી, બએઠ મેરે પહેલુમેં પ્યારી-કાટી.
બહોત લડાઇ તુને જાન, અબ હુએ સબ્જ પરીકા ધ્યાન-કાટી.
[આમદ ગાના સબ્જપરીકી.]

બેહાગ-ગજલ.

આતી નએ અંદાજસે અબ સબ્જ પરી હુએ ;
લબ સુર્ખ હુએ પર સબ્જ હુએ પોશાક ભરી હુએ—આતી.
પીરાજા ઉસે દેખકે ખા જાતા હુએ હીરા ;
ચહેરેમે જમુરદસે સીવા જુલ્વગરી હુએ—આતી.
જેવરકી હુએ કયા શાન ચેહરેસે બદનપર ;
એક શાખ હુએ નાજુક કે સંગુફેસે ભરી હુએ—આતી.
[આના સબ્જપરીકા સભામે ગાતે હુવે
ઔર તસલીમ કરના ઇન્દરકો.]

જીલા—ગજલ.

સબ્જપરી—મઅમુર હું શોખીસે સરારતસે ભરી હું,
ધાની મરી પોશાક હુએ મેં સબ્જ પરીહું—મઅમુર.
કયા અસ્લ હુએ સબ્જેકી મેરી હુસ્નકે આગે ;
પીરોજેસે ખુશ રંગ જમંરદસે ખરી હું—મઅમુર.
લે લેતી હું દીલ આંખ ફરીશ્તોસે મીલાકર ;
ઈનસાં હુએ બલા કયા મેં નહી જીનસે ડરી હું—મઅમુર.

શોઆલા હુએ ભભુકા હુએ ગજબ હુએ મેરા ગુસ્સા ;
જલગયે પરીજાદ જો મેં ગમ જરી. હું—મચ્યમુર.
ઇન્દા ન ગેમગા મુઝકો સુન લેગા જો રાજન ;
શહેઝાદે એ ગુલફામકી સુરતપે મરી હું—મચ્યમુર.
વો શમઅ મંએ પરવાના હું વો સરે મંએ કુમરી ;
વો ગુલ હુએ જહાંમેં મંએ નરગીસે સદરી હું—મચ્યમુર.

[આરામ કરના ઇન્દરકા ઔર દેખના સબ્જપરીને નજદીક જાકે બઆદ કહેના ઇસ તરેહસે.]

ઝીલા—પીલુ.

રાજાજીતો સો ગએ દીઆ ન કુછ ઇનઆમ.
જાતી હું મંએ બાગમે યહાં મેરા કયા કામ.

[જાના સબ્જપરીને કાલેદેવકો બોલાકર.]

બાબ પહેલા—પરદા છઠ્ઠા

રાસ્તા.

[આના સબ્જપરીકા કાલેદેવકો લીએ હુવે.]

ઝીલા—પીલુ.

સબ્જપરી.—સુનરે કાલે દેવરે તુ મેરી એક બાત,
આતીથી રાજાકે ઘર આજકી મએ રાત.
શાહેજાદા એક બાંમપર સોતાથા નાદાન,
જોબન ઉસકા દેખકર નીકલી મેરી જાન.

ઉતરી અપને તખ્તસે તીર કલેજે ખાએ.
સોતાથા ઓ બેખબર હાથ પાઊં ફેલાએ.
સુરત ઉસ્કી દેખકર દીલસે ગયા કરાર,
મુંહપર મુહ મંએને રખા કીયા ખુબસા પ્યાર.
દીલ મેરા લગતા નહી મહફીલકે દરમ્યાન.
કાલેબ મેરા હુએ યાંહાં વહાં હુએ મેરી જાન.
ઉસકુ ગર તુ લાવે ઉઠાકર જલદી યાર,
લોંડી મંએ હો જાઊંગી તેરી બે તકરાર.

[પતા પુછના કાલેદેવને સબ્જપરીસે.]

મજકુર—તર્જ.

કાલાદેવ—ધરમે રાજાકા હુએ તુ સબ પરીયોંકી સરદાર.
તુજસે કર સકતા નહી હરગેજ મંએ ઈનકાર.
તેરી ખાતેર હુએ મુજેહ સબસે યાંહાં સેવા,
પતા બતા મઅશુકકા લાવું અભી ઉઠા.

[પતા બતાના સબ્જપરીને દેવકો.]

મજકુર—તર્જ.

સબ્જપરી—જા તુ સંગલદીપસે અખતર નગરમે હાં,
સોતા હુએ એક માહેરૂ લાલ મહેલપર વહાં.
છલા મેં દેઆઇ હું અપના ઉસે નીશાંન,
સબ્જનગુકી આબસે તુ ઉસકુ પએછાંન.

[જાના કાલેદેવકા શાહજાદેકો લાનેકે વાસ્તે
ઔર સબ્જપરીકા જાના બાગમે.]

બાબ પહેલા—પરદા સાતવાં

બાગ.

[લે આના કાલેદેવકા શાહજાદેકો પલંગ
પર સોએહુવે ઔર કહેના સબ્જપરીસે.]

ખમાંચ.

કાલાદેવ--લાયા શાહજાદેકો મેં જાકે હીંદુસ્તાન,
તુ અપને મઅશુકકો સબ્જપરી પએછાન.

[જાના કાલેદેવકા ઔર કહેના સબ્જપરીકા
ખુશહોકર.]

મજકુર—તર્જ.

સબ્જપરી—યેહી શાહજાદા મેરા એહી હએ મેરી જાન.
એ મેરા દીલદાર હએ ઈસપર મંએ કુરબાન.

[શાહજાદાકા શાના પકડકર હીલાના.]

સોતે હો કયા બેખબર છોડ કે ઘરબાર,
આંખે ખોલો લાડલે નીન્દસે હો હુશયાર.

[છુપજાના સબ્જપરીકા શાહજાદેકો જગાકર ઔર
ઉઠના શાહજાદેકા ઘભરાકર કહેના આલમે હયેર-
તમે પલંગપર બએઠે હુવે.]

મજકુર—તર્જ.

ગુલફામ—કોહા મેરા કયા હુવા છુટા કીધર મકાં.
સોયાથા મંએ કીસ જગે આયા હું કહાં.
ના ઓ મેરે લોગ હએ ના ઓ મેરી જગા.
ખ્વાબ મંએ હું દેખતા જાગરહા હું યાં.
[ઉતરના શાહજાદેકા પલંગસે ઓર કહેં
ના આલમે ઉન્તેરારમે.]

ભએરવી—ગજલ.

ગુલફામ— ઘરસે યહાં કોન ખુદાકે લીયે લાયા મુજકો;
કીસ સીતમગારને સોતેસે જગાયા મુજકો.
હકને કયા ખ્વાબ પરેશાંયે દીખાયા મુજકો;
નજર આતા હએ ન અપના ન પરાયા મુજકો.
નીંદસે આંખ કીસીકી ન ખુલી કોઇ પર;
ઉઠકે મુઝકે ન ચુંગલસે છુડાયા મુજકો.
હએફ સદ હએફ કીસીને ન ખબર લી મેરી;
કયા અઝીઝોને મેરે દીલે ભુલાયા મુજકો.
નાદમે મર્ગ અબ ઉમ્મીદ રેહાઇકી નહી;
કીસ બલામે મેરે અલ્લાહા ફસાયા મુજકો.
[મુતહેર હોના શાહજાદેકા.]

બાબ પહેલા—પરદા આઠવાં.

મેહલ.

[શાહજાદેકા યાતરફ દેખકર કહેના.]

બેહાગ—ઠુમરી.

ગુલફાંમ—મુજેહ કોન ઘરસે લાયા યાંહાં,
બતાવો કોહા હએ એ કીસકા મકાં—મુજેહ.
સબ બીછડે કોઇ સંગ ન સાથી,
અજીજોકા અપને મંએ પાઉં કહાં—મુજેહ.
દીલકા કીસકો હાલ સુનાઊં,
સરપર મેરે બાપ ન માં—મુજેહ.

[આનાં સબ્જપરીકા નાજ કરતે હુવે
ગુલફાંમકે તરફ ઔર તઅજુબ કરના
ગુલફાંમકા ઊસે દેખકર.]

જીલા—પીલુ.

સબ્જપરી—દેખો તુમ મેરી તરફ઼ ઘરકા મત લો નામ ;
લોંડી મુજકો જાનકર કરો યાંહાં આરામ.
જો હોના થા સો હુવા જાનેદો બસ ખએર ;
ચલો ફીરો ખાવ પીવો કરો બાગકી સએર.
બતલાવો અબ હમકો નસબ ઔર તુમ અપના નામ ;
રહેતે હો કીસ કાંમમે હયમા કંહાં મુકામ.

ગુલફામ—ખીલવતમેં રહેતાહું મંએ ઔર અમેરા હએ મેરા કામ
શાદ્‌નદા હું હીંદકા નામ મેરા ગુલફામ.
તુ ઔરત કીસ કામકી હએ અપના નામ બતા;
એ દોનો શાનોપર તેરે નીકલા હઓ યે કયા.

સબ્જપરી—કામકી હુંગી મંએ પરી સમજ ન તુ હયેવાન,
એ દોનો પર હયે મેરે અય મુરખ નાદાન.
રેહુતી હું મંએ કાફમે સબ્જપરી હએ નામ;
રાજા ઇન્દર કે વહાં નાચ મેરા હએ કામ.

ગુલફામ—જલદી એ બતલા મુઝેહ દીલકા હએ વસવાસ;
મેરા આના કીસ તરહ હુવા હએ તેરે પાસ.

સબ્જપરી—તુજપર મંએ આશક હુઈ ચલતે ચલતે રાહ;
ફિર મંગાયા યાંહાં તુઝેહ ભેજકે દેવ સીઆહ.

[ઘબરાના ગુલફામકા દેવકા નામ સુનકર
ઔર મનાના સબ્જપરીકા ઉસકો.]

ભએરવી—મસનવી.

સબ્જપરી—સરપે આંખોંપે કલેજેપે બીઠાવું તુજકો;
આ મેરે પાસ ગલેસે મંએ લગાવું તુજકો.
દીલોજાંસે મુઝેહ ભાતી હય અદાએ તેરી;
પાસ લા ચાંદસા મુંહ લુ મંએ બલાએં તેરી,
સેટ પહેલુમેં મેરે ઘરકું મંએ આબાદ કરૂં;
તુજકો લીપટાકે ગલે વસ્લસે દીલ શાદ કરૂં;

ગુલફામ—વસ્લકી તેરી કસમ ઘરમેં હએ આના મુઝકો;
ન ખબરદાર અભી હાથ લગાના મુઝકો.
મુઝકો નાદાન સમઝ દૂર હો દાના હું મંએ;
દેવકી હું જો પરી હએતો સેયાના હું મંએ.
બસ્વા તુઝસી ઝમાનેમેં ન હોગી છીનાર;
આપ બદનામ હુઈ મુઝસે છુડાયા ઘરબાર.
ભેજકર દેવ મુઝેહ ખીંચ બુલાયા તુને;
આદમી ઝાદકુ ફંદેમેં ફસાયા તુને.
સબ્જપરી—ઝીંદગીકા હએ મઝા અયેસી મુલાકાતોમેં;
ચોચલે મુઝસે બઘારો ન ઝરી બાતોંમે.
શુક્ર અલ્લાહકા કર લઈ ગઈ કીસ્મત તેરી;
યક બયક મુઝસી પરીકો હુઈ ઉલફત તેરી.
તુઝકો દીવાને નહી શર્મ ઝરા આતી હએ;
ખ્વાબમેંભી કંહી ઈનસાંકે પરી આતી હએ.
દેખ પચતાએગા મેરા જો બુરા દીલ હોગા;
વસ્લ તુઝકુ ન પરીકા કભી હાસીલ હોગા.
ગુલફામ——ઘરકે છુટનેકા હએ ગમ આહો ફીગાં કરતા હું;
વસ્લકા વાયદા ઈસ શર્તસે હાં કરતા હું.
સુની ઇન્દરકી સભા મંએને કહાનીમેં હએ;
ઉસકા અરમાન મુઝેહ જોશે જવાનીમેં હએ.
ઔર જલસોકાતો હાં હીંદમેંભી ચરચા હએ

નાચ પરીયોંકા કભી મંએને નહી દેખા હએ.
સાથ અપને મુજેહ લે ચલકે વો જલસા દીખલા ;
રાજા ઇન્દરકે અખાડેકા તમાશા દીખલા.
સયેર મંએ તેરે સબબ વાંકી જો એક બાર કરૂં ;
હતેજી ફીર ન કભી વસ્લકા ઇનકાર કરૂં.
ઉમ્રભર પાસસે તેરે ન કહીં જાવું મંએ ;
જો કહે તુ ઉસે આંખોંસે બજા લાવું મંએ.

સબજપરી— અયસી બાતોંકા જબાંપર નહી લાના અછા ;
જાન આફતમેં નહી મુફત ફસાના અછા,
દેના ઇન્દરકે અખાડેપે અબસ જાન હએ તુ ;
સખ્ત બેઅકલ હએ દીવાના હએ નાદાન હએ તુ
અયસા જો સએરકો ઇનસાન નહી ચલતે હંએ ,
વહાં મેરી જાન પરીજાદકેપર જલતે હંએ.
આફત આજાએગી તુજપર અરે એક આનકે બીચ ;
આદમી જાદકા કયા કામ પરસતાનકે બીચ.
કોઇ રાજાકુ ખબર જાકે લગા દેવેગા ;
ફુંક દેગા વો મુજેહ તુજકુ જલા દેવેગા.
ન જલાએગા તો આફતમેં ફસાએગા તુજેહ ;
કયેદ કરકે વો કુવે બીચ ઝુકાએગા તુજેહ.

ગુલફામ—મંએ ન માનુગા ન માનુંગા કભી બાત તેરી;
કામ કીસ રોજકે આવેગી મુલાકાત તેરી.

બાતજે ગરજથા મંએ અફસસે પયેશાન ગયા ;
બાએસ ઈનકારકે જાની મેરા દીલ જાન ગયા.
તુ કીસી દેવકા આજમતમેં વહાં જાતી હએ ;
કસલીએ મુજકો સભામેં નાહીં લે જાતી હએ.

સબજપરી—બાત હરગીજ યે જબાંસે ન નીકાલા સાહેબ ;
હોશમેં આવો જરા મુંહકુ સંભાલા સાહેબ.
દેવસે મુજકુ બુરા કામ જો કરના હોતા ;
આદમી જાદાંપે કીસ વાસતે મરના હોતા.
મંએ પરી હોકે ઓર અયસેપે ફીદા જાન કરૂં ;
ઓડી ચોટીંપે સુવે દેવકુ કુરબાન કરૂં.

ગુલફામ—દીલ હરએક શખ્સકા ફંદેમે ફસાતી હએ તુ;
અએ પરી કયું મુજેહ બાતોમેં ઉડાતી હએ તુ.
સચ્ચી હોતી હએ મેરી જાન કોઈ આનકે બીચ ;
ભએરવી ચલકે સુના મુજકુ પરસતાનકે બીચ.
વહાં ન લેજાએગીતો જીસે ગુજર જાવુંગા ;
આપ મંએ અપના ગલા કાટકે મર જાવુંગા ;

[ગુલફામકા ખંજર નીકાલકર ખુદકા ગલાકાટને ચાહના. છીન લેના સબ્જપરીને ઉસકે હાથસે ખંજરકુ ઓર ફેંકદેના જમીનપર.]

સબજપરી—મુફતકી યાર ખરાબ અપની જવાંની તુને ;
હાએ અફસોસ મેરી બાત ન માની તુને.

આપ મીલેગા ન અઝીઝોસે ન માં બાપસે તુ ;
શેરકે મુલ્કમેં મેરી જાન ચલા આપસે તુ.
થક ગએ હોટ કહાંતક અરે સમઝાવું મેં એ ;
ચલ અખાડા તુઝેહ ઈન્દરકા દીખા લાવું મેં એ.
(જાના ગુલફામો સબ્જપરીકા હાથ પકડે હુંવે.)

બાબ પહેલા—પરદા નવ્વાં.

જંગલ.

[આના ગુલફામો સબ્જપરીકા હાથ પકડે હુંવે.]

ઝીલા—પીલુ.

ગુલફામ—કીસતરહ ચલનેંપ તૈયાર મેરી જાન હું મેં એ ;
તુ પરીજાદ હએ ચાલાક ઔર ઇનસાન હું મેં એ.
ઉડકે તુ જાએગી એક પલમેં પરસતાનકે બીચ ;
હાથ ફએલાકે મેં રહેજાઉંગા અરમાનકે બીચ.
કોઈ ઉડ ચલનેકી તદબીર બતાદે મુઝકો ;
પર કીસી દેવકે તુ નોચકે લાદે મુઝકો.
સબ્જપરી—બહેકી બાતે ન કરો હોશમેં આવો જાની;
ન પરીજાદકુ ઔપર કે ઉડાવો જાની.
[તાલી બજાના સબ્જપરીકા ઔર નમુદ
હોના હવાઈ તખ્તકા.]

થાંમલો પાયા મેરે તખ્તકા અબ,હાતસે તુમ,
છુટ જાના ન કહીં રાહમે પરસાથસે તુમ.
મુજસે વાં ચલકે કોઈ બાત ન કરના સાહેબ;
પીછે પીછે મેરે તુમ નાચમે રહેના સાહેબ.
ગાકે ઔર નાચકે બુત સબકુ બનાદુંગી મંએ;
તુમકો લેજાકે દરખ્તોંમે છુપાદુંગી મંએ.
ફારસી આફતમેં એકાએક અગર આના જાની;
યાદ રખના કે મુજેહ ભુલ ન જાના જાની.

[બએહના સબ્જપરીકા ઉપર તખ્તકે પએર પકડકર ગુલફાંમકા લટક જાના તખ્તકા ઉપર હવાકે.]

બાબ દુસરા—પરદા પહેલા.

દરબાર.

[નજર આના ઇન્દરકા તખ્તપર બએઠે હુવે મએ દરબરીયોંકા આના સબ્જપરીકા ગુલફાંમકો લીએ હુવે ઔર પોશીદા કરના એક બાજુપર.]

છંદ.

સબ્જપરી—સભામેં બુલવાકે મુજે આપકીયા આરામ;
આઈ હું મંએ ફીર યહાં કરને અપના કામ.

પરજ—ઠુમરી.

મોરી અંખીયા ફરકન લાગી;
કહાં ગયો યાર કીધર ગઈ સખીયાં—અંખીયાં.
નએંનનમેં દીલદાર બસત હએ;
યે અંખીયાં અલમાસ પરખીયાં—અંખીયાં.

[આના લાલદેવકા શેઆલે ૩ સામને હ-
ન્દરકે શીકાયત કરના ગુલફામકે આનેકા.]

મસનવી.

લાલદેવ—મહારાજકો હક રંખ શાદ કામ;
નઇ અર્જ હએ આજ કરતા ગુલામ.
મંએ ખાતાથા ઇસ દમ ચમનકી હવા;
હકીકત એો દેખી કે હોશ ઉડ ગયા.
શજર હએ પુરાના જો શમશાદકા;
ગુજર હએ વહાં આદમીજાદકા.
નહી કરતી અસ્લ મેરી અકલ કામ;
વો ઇનસાન હએ યાકે માહેતમામ.
ઉસે કૌન લાયા યહાં અપને સાથ;
ઇસી ફીકરમેં કબસે મલતા હું હાથ.

[મુખાતીબ હોના ઇન્દરકા તરફ દરબાગી-
ચોંકે સબ્જપરીકા કહેના લાલદેવસે આ-
લમે યાસમેં.]

બહુન્સ—મનસવી.

સબજપરી—નકરલાલ દેવ ઈસતરહકે કલામ;
અરે બે મુરવ્વત જમાં અપની થામ.
ખુદાકે ગજબસે જરા દીલમેં કાંપ;
સુગલખોરકે મુંહકુ ડસતે હંએ સાંપ.
પરીકી તરફ દેખ આહમક ન બન;
બુરાઇસે બાજઆ બ કૌલે હસન.
કીસીકી દી તુ ન કર અયેબ હએ;
કે ઉસકા ખુદા આલે મુલ ગયેબ હએ.
દીલે આશક ઈસ બાતસે હીલ ગયા;
તુજેહ હાયે કંમબખત કયા મીલ ગયા.
[પુછના ઇન્દરકા ગજબમે આકે લાલ દેવસે.]

મજકુર તર્જ.

ઈન્દર—અરે દેવ તુ હએ એ કયા બક રહા;
મેરે બાગમેં કામ ઇનસાંકા કયા.
હુવા કીસ તરેહ યાં બશરકા ગુજર;
પરીનદાં કે દહશતસે જલતે હએ પર.
કદમ રખ સકે જીનકી કયા જાન હએ;
ફરીશતોં કી યહાં અકલ હએરાન હએ.
કીસી દેવસે આશનાઇ ન હો;
પરી કોઈ સાથ ઉસકો લાઇ ન હો.

ઉસે ખીંચ લા પાસ મેરે શીતાબ;
કે ગુસ્સેસે હુએ હાલ મેરા ખરાબ.

[જાના લાલદેવકા નજદીક ગુલફાંમકે
ઔર પુછના ગુસ્સેસે ઉસકો ડરના ગુલ-
ફાંમકા ઉસે દેખકર.]

મનસવી

લાલદેવ—બશર હુએકે જીન હુએકે સાયા હયે તુ;
પરસતાંમેં કયુંકર આયા હુએ તુ.
ઉઠા આંખ કર જલ્દ મુજસે બયાં;
દીઠાયા તુજેહ લાકે કીસને યહાં.
ચમનકા કોઈ ગુલ કે ખુટા હુએ તુ;
સીતારા વયા બનકે તુટા હુએ તુ.
પરીપર જો સયેદા તેરા દીલ હુવા;
અખાડેમે ઈન્દરકે દાખેલ હુવા.
મેરે સાથ ચલ જલ્દ અયે બેશઉર;
બુલાયા હુએ રાજાને અપને હુજુર.

[લાના ગુલફાંમકો લાલદેવકા ખીંચતે હુવે
રૂબરૂ ઇન્દરકે ઔર અર્જ કરના.]

મસનવી

લાલદેવ—હુજુરીમે હાજેર હુએ એ શોઅલેર;
મહારાજ સાહેબ નીધાહ રૂબરૂ.

આજ આપકા હુકમ લાયા ગુલામ ;
ચમનમે પોહચકર કીયા અપના કામ.
શજરકે તલેસે ઉઠાયા ઇસે.
સભાકી તરફ ખીંચ લાયા ઇસે.
ડગા મેં ન કુચ ઇસકી ફરયાદસે;
ઉડા લાયા કુમરીકુ શમશાદસે.
સીતમ કીજીએ જો સજાવાર હએ;
ખડા દસ્ત બસ્તા ગુનાહગાર હએ.
[પુછના ઇન્દરકા ગુલફામકો ગુસ્સેસે સબબ આનેકા]

બહેન્સ—મસનવી.

ઇન્દર—અરે કૌન હએ તુ તેરા ક્યા હએ નામ;
સભા મેરી કી તુને બરહમ તમામ.
તુજેહ કૌન લાયા યહાં બદ સીફાત;
બયાં મુજસે કર જલ્દ એવારેદાત.
કીયા કસ્દ તુને પરસતાનકા;
ન ખૌફ આયા અપની તુજેહ જાનકા.
મેરી સારી મહફીલકી લી આબરૂ;
યહાં ઘુસને આયા પરયોંકો તુ.
બતા હાલ આનેકા અયે દર્દ નાક;
જલાકર અભી વર ન કરદુંગા ખાક.
[અર્જ કરના ગુલફામકા હાથ જોડ કર.]

પીલુ—મસનવી.

ગુલફ્રામ—કહું કયા ફલકકા સતાયા હું મંએ;
યહાં ખેલ કર જીપે આયા હું મંએ.
પરી સબ્જ હૂએ જો અખાડેમે યાં;
ઉસીકા હું દીવાના મેં નીમજાં.
સભાકી સદા ધુમ સુનતાથા મંએ;
ઈસી ફીક્રમેં સરકુ ધુંતાથા મંએ.
ઓ આને લગી આજકી શબજો યાં;
લટકકર હુવા તખ્તસે મેં રવાં.
બલામેં પડા યાં ગીરફ્તાર હું મંએ;
જો ચાહો સજા દો ગુનાહગાર હું મંએ.
[દેખના ઈન્દરકા સબ્જપરીકી તરફ નીગાહે ગજબસે.]

બ્રહ્મ્સ—મસનવી.

ઈન્દર—અરી ઓ પરી સબ્જ ઓ બે હયા;
મેરે સામને જલ્દ આ બેસવા.
થુડી હૂએ તેરી જાત બુનયાદપર ;
કે આશક હુઈ આદમીજાદપર.
બનાયા અરી તુને ઇનસાંકુ યાર ;
બકૌલે હસન સુન તુ અયે નાબકાર.
તેરા રંગ ગયરતસે ઉડતા નહી ;
તુજેહ કયા પરીજાદ જુડતા નહી,

સભામે લગા લાઇ ઇનસાંકુ સાથ ;
તેરા અબ ગીરેબાં હુએ ઔર મેરા હાથ.

[મારને ચાહના ઇન્દરકા સબ્જપરીકો છુડાના
સબોને આજેજી કરકે.]

પરજ—ઠુમરી.

તોહેડાલું અજાબમેં—તર્જ,

સબ—છોડો મહારાજ મારો નાહી કીરપા કર ;
એ પાપ ભયો પ્રીત કે ખાતર—છોડો.
સગર દાસકી અરજ માનલે ;
તુમ હો દયાલુ મહા ચાતર—છોડો.

[અર્જ કરના સબ્જપરીકા ઈન્દરસે સર ઝુકાકર ઔર
નાદીમ કરના ગુલફામકો ગલે લીપટા કર.]

ઝીલા—મનસવી.

સબજપરી—જફા ઓ સીતમકી સજાવાર હું ;
હકીકતમેં તેરી ગુનાહગાર હું.
અરે કયું મેંએ વાં તુજસે કહેતીથી કયા ;
ન માના મેરા હાએ તુને કહા.
બલામેં પડા આપ ભી બેખતા ;
મુજેહભી અખાડેમેં રૂસવા કીયા.
કહાં કેં કે અબ દેખુ રાજા તુજેહ ;
ખુદાકુ મેરી જાન સોંપા તુજેહ.

જેન છૂતે રહેંગે તો ફીર મીલ જાએગેં ;
નહીતો કીએકી સજા પાએગેં.

[લાલદેવકા દોનોકું જુદા કરના ઔર
ગુલફાંમકા આહ ભર કહેના.]

બંજારા.

ગુલફાંમ—હાએ ઈશ્ક પરીને હમારા. દીલ કીયા હુએ પારા પારા;
યારો ઈશ્ક અજાએબ બલા હુએ. ધુંટા સદહાકા ઈસને ગલા હુએજી
બેગુનાહ હજારોંકુ મારા—દીલ.
કહીં આશક બના હુએ કાફીર, કહીં મઅશુક બન હુવા જાહીર, જી
કહીં છુપા કહીં આશ્કારા—દીલ.
કહીં શેખ બના હુએ કુરેબી, કહીં દેતા ખબરેં ગયેબી, જી
કભી રીન્દોંમેં જાએ પુકારા—દીલ.
મનસુર કો સુલી ચડાયા, સરમસ્તકે સરકો કટાયા, જી
ઔર શમ્સકી ખાલ ઉતારા—દીલ.
મજનુંકો બન બન ફીરાયા, ફરહાદને તેશા ખાયા, જી
લએલા શીરીંપે જુલ્મ ગુજારા—દીલ.
છેલ બટાઉ મોંહેના રાની. નલ દમનકો કર દીયા ફાની, જી
રાંજા હીરકો કરકે આવારા—દીલ.
જો દામે ઈશ્કમેં ફસા હુએ, કભી રોયા કભી ઓ હસા હુએ, જી
એ "હરીફ" કેહેવે બીચારા—દીલ.

[ગુલફાંમકા ગીલા કરના અપની કીસમતકા.]

ભઐરવી—ગજલ.

તુ નકર અપને લીએ—તર્જ.

ગુલફામ—હમજો કર બએડે ભલા તદબીર અપને હાથસે;
આપ ઉલટી ખુદ બખુદ તકદીર અપને હાથસે—હમજો
કર લીયા સામાંજો દીલમેં ઇસ્કકા આજ ફરતે શૌક;
ખુદહી પેહની પાવુંમે જનજીર અપને હાથસે—હમજો.
હાએ વો સામાને કાબેં ઇશ્ક સબ જાતા રહા:
ઝસકુ થા હમને કીયા તઅમીર અપને હાથસે—હમજો
હાશા અલ્લાહ હએ નહી ઇસ મહવશકા કુછ કુસુર;
કર દીયા મએને ઇસે દીલગીર અપને હાથસે—હમજો
સબજપરી—આહો જારીસે ભલા હોગા તુમ્હે અબ કયા હુસુલ;
જબકે કર બએડે તુમ્હી તકસીર અપને હાથસે—હમજો.
કયું ન હો તશવીશ દીલકો અજ કમાલે દારોગીર;
સુફ્ત બો ડાલે જો કોઇ તોકીર અપને હાથસે—હમજો.
કયા કરેં કીસમતકી ખુબીકા બયાં હમ અએ "હરીફ";
હલ કરો સબ મુશકીલોંકો ચીર અપને હાથસે—હમજો.

[ફેહના ઇન્દરકા લાલ દેવસે ગુલફામકી ગીરફતારીકે લીએ.]

આહન્સ-મસનવી.

ઇન્દર—અરે દેવ કર કરદ બેદાદકા,
પકડ હાથ ઈસ આદમી જાદકા.

કુવા આજે હુએ કાફમેં પુર ખતર,
અભી જાકે ઉસમે ઈસે કયેદ કર.
પરી સબ્જ હુએ જો એ આગે ખડી,
ખતા કી હુએ ઇસ બેસ્વાને બડી.
સો તુ નોચકર ઈસકે પર ઔર બાલ,
અખાડેસે મેરે અભી દે નીકાલ.

[બખશીશ ચાહના ઈન્દરસે ગુલફામો સબ્જ પરીકી સબ દરબારીયોંને.]

જીલ્લા કલ્યાન—ઇંગ્રેજી તર્જ.

જીઓ જીઓ આદમ—તર્જ.

સબ—બક્ષો તુમ ઇનકી શાહ મેહર કર ખતા,
અર્જ એ હમારી હુએગી તુમસે બર મલા.
સબ્જપરી—અપને કીએ પે ખીંચી પશેમાની બેશુમાર,
લીલ્લાહ બક્ષો અબતો ખતા હું મંએ શર્મસાર—
સબ—બક્ષો.

ઈન્દર—કહબા ગુનાહ તુનેતો હુએ અયેસાહી કીયા,
હરગેજ ન તુજકો બક્ષુંગા હો દુર બેહયા—સબ—બક્ષો.
પુખરાજપરી—સીનેસે અપને કીના કરો સાફ રાજાજી,
લાલપરી—જો કુછ હુવા સો ખયેર કરો માઆફ રાજાજી—સબ—બક્ષો.
નીલમપરી—કરદો રેહાઇ ઇનકી અબ શાહે ખુશ ખીસાલ,
કાલાદેવ—દુન્યામેં નામ આપકા રોશન હો જયું હીલાલ-સબ-બક્ષો.

લાલદેવ—ઘભરા રહા હું આપતો અએ શાહે નામવર,
દો હુકમ અબ શીતાબ બજા લાવું જુદતર—સબ—બક્ષો.
ઇન્દર—સબકા સખુન મેં એ રખતા હું દેવ આપ તુ જા-સબ-બક્ષો.
પર નોચકર નીકાલદે ઇસકી એખી સજા.
સબ્જપરી—લો આખેરી સલામ "હરીફ" તુમ મેરાં એહી.
ઇન્દર—વાઅલેકુ મુસસલામ ચલો જાવ જાવજી—સબ—બક્ષો.
[જાના સબ્જપરીકા, ગુલફામકા ઉસકી.
જુદાઇમેં આહ કરના.]

સારંગ—ગજલ.

આયા કહાંસે કાં ગયા—તર્જ.

ગુલફાંમ—જલવા દેખાકે હુસ્નકા ઓ સીમબર ગઇ,
લાલા સા દાગ દીલપર મેરે આહ કર ગઇ—જલવા.
અબરૂ કમાં તીર મીઝે ચશ્મ પુર સેહેર,
હર એકકી અદા બના નાઝુક કમર ગઈ—જલવા.
સોઝે ફીરાક સીનેમેં મેરે ભડક ઉઠી,
કીયું કે જુદા હો મુજસે વો પેશે નજર ગઇ—જલવા.
કીસ્સે કહું મેં એ હાલે દીલ અપના જા અએ "હરીફ,"
જો દર્દમંદથી ઓભી જરૂએ જરર ગઇ—જલવા.

[હુકમ દેના ઇન્દરકા લાલદેવકો ગુલફાંમકો
કયેદ કરનેકે લીએ.]

પરજ—ઠુમરી.

તોહે ડાલુ અજાબમે—તર્જ.

ઈન્દર—શુન દેવ ઈસે અબ યહાંસે નીકાલ,
કર કએદ અંધેરે કુવેમેં પીલ હાલ—સુન દેવ.
કોહે સીતમ જા ઇસપે ગીરાદે.
સભી તરાહકી ઇજાદે ઈતાલ—સુન દેવ.
[ગુલફાંમકા આહો જારીસે સબકો સલામ કરના]

જીલા—ગજલ.

ઇસ આતશે ઉલફતને—તર્જ.

ગુલફાંમ—મંએ હો અસીર જાતા હું હઝાર કો સલામ,
ઔર બારગાહે શાહ કો મુખતાર કો સલામ—મંએ.
તખ્તે જમુરરદ તાજ કો હશમત કો જાહ કો,
પરીયોંકો ઔર દેવાં કો હરકાર કો સલામ—મંએ.
ઇસ બજમ કો સલામ ઔર અયેશો નશાત કો,
રાહત કો રકસો નગ મએ તરીર કો સલામ—મંએ.
જાુલમો સીતમ ઔર શાહકે અલતાફો કરમ કો,
ઇસ આસીએ હકીરકા સરકાર કો સલામ—મંએ.
બજમે નશીં તમામ કો આખેર હએ અયે "હરીફ,"
દુશમન અજીજ દોસ્ત ગમ ખ્વાર કો સલામ-મંએ.
[લેજાના લાલદેવકા ગુલફાંમકો ખીચને હુવે.]

બાબ દુસરા—પરદા દુસરા.

રાસતા.

[આના સબ્જપરીકા હમરા પરીયોંકા લીએ હુવે.]

બંજારા.

સબ્જપરી--મોહે છાંડ કંહાકો સીધારા, નંદલાલ મુસાફીર પ્યારા
દે દગા ગયા પરદેસી, દીલ લગીકી અયેસી તયેસી, ઝ
કંહા ગયા વો શોખ શરારા—નંદ.
કાધી પ્રીત પંછીની સાથે, મારી પગમાં કુવાડી હાથે. ઝ
કેવા દુશ્ટ કરંમછે મ્હારા--નંદ.
ગેલા નીધુન કંનચે દેશાલા, કુઠે પાહાવું અતામીં સાલા, ઝ
પંડીતાસ જાવું વીચારા—નંદ.
નીન સીવાએ અંના નીરૂ, ગંઠલ દાગા એડીઅલદુ, ઝ
જીવાં બનતુ હુટી નન યારા—નંદ. [ઝ
અએ મંહરે દરખશાં દીલેમન, વાયે બુલબુલે દીલેમાં ગુલશાન
બયા "હરીફ" મકુન આવારા—નંદ.

[પુખરાજ પરીકા તાલાશી યારકે લીએ સબ્જ પરીકા પતા દેના.]

બંજારા.

પુખરાજપરી–માનજોગંનકહેનાહમારા,મીલજાએમાઓતેરાપ્યાર
જા રેમ રૂસ ઔર છરાં, માવરૂન નેહેર મુલ્કે તુરાં, ઝ
તાલાશ બલખો બુખારા–મીલ.

તાતાર ચીન માંચી મેં, ઔર ખતા ખુતનકી જમીમેં, જી
ઈન શહેરોમેં હોગા આવારા–મીલ.
નેપાલ મુલતાં પીશાવોર, કશમીર અંબાલા લાહોર. જી
દેખ દેહલી આગરા સારા–મીલ.
ફરખાબાદ બરેલી કાનપુર, લખનવું બનારસ જૌનપુર. જી
કલકતા ભાગલપુર ન્યારા–મીલ.
જબલપુર ગવાલીયર સાગર. ઈંદોર ખાનદેસ જયાગર, જી
શે..લાપુરમેં હોવે બીચારા–મીલ. [જી
હઐદરાબાદ મધરાસ મયેસુર, ગુલબરગા શરીફ઼ા બીંગલુર
બન ધુંન્ડ પુના સતારા–મીલ.
ફીર થાનેમેં આ દીવાની, મુંબઇમેં હો દીલજાની, જી
ઓ "હરીફ" સીતમ શઆરા–મીલ.

[દીગર પતા દેના લાલપરીકા.]

બંજારા.

લાલપરી–કર જોગન હરસુ પુકારા, શાયદ મીલે તેરા મહાપારા;
પહેલે દેખ પાલવા બંદર, ફીર દેખ કીલેકે અંદર, જી;
બોરી બંદર મએદાન સારા–શાયદ.
મારકીટ હનુમાન સેરી, ધોબીતલાવુપે કર ફેરી, જી
ચંનીવાડીમેં હોવે ગુજારા–શાયદ.
ચોરા બજાર ફ઼ંનસવાડી, ગીરગાંવું વ રૂપાબાડી, જી
પાંજરાપોલમે હો દુખ્યારા—શાયદ.

જા દેખ ભુલેશ્વર ચકલા, મામાંદેવીપે હો રંગીલા, જી
પાયેધોનીપે હોગા બીચારા--શાયદ.
બાડાબજાર મેમનવાડા, ભાયખલા નવા નાગપાડા, જી
ડંકી ડાલપે હો આવારા--શાયદ.
કમાટ પુરેકા હરયેક લત્તા, સફેદ ગલીમેં હોગા ભટકતા. જી
હોટલોમે કર તુ નજારા--શાયદ.
તાલાશ નાટકાં સારી, મીટ જાએ તેરી નાચારી, જી
પાવે "હરીફ" ઓ દીલઆરા--શાયદ.

[જાના સબ પરીયાંકા.]

બાબ દુસરા—પરદા તીસરા.

જંગલ

[આના લાલદેવકા ગુલફાંમકો જંનજીરોમે જક-
ડે હુવે લેકર કુવેમેં કએદ કરનેકે લીએ ઔર
ગુલફાંમકા યાદે મઅશુકમેં ગમ કરના.]

બંજારા.

ગુલફાંમ--તલપે હએ યહાં તેરા સાજન, કહાં છોડ ગઈ બનજારન;
અયે શીરી દહંન ચશ્મ અફસું, ફરહાદસા હું મંએ મફતુ, જી
મોહે બના તેરા બાલા જોબન--કહાં.
ખીન તેરે ચયેન ના આવે, તેરી યાદ ન જીસે જાવે, જી
જપુ નામકી નીત તેરે સુમરંન--કહાં,

અયે રશકે મસીહો મેહરબાં, બીમાર તેરા હું નીમજાં. ७
નાહી ઈલાજ દુજા બીન દરશન—કહાં.
તદબીર કરૂં મે હજારાં, તકદીર હંસે હો નાજાં. ८
કયા ભાગમે મેરે લીખા બચન—કહાં.
અયે બજમી રશીકાં આવો, ગમે ઇશ્કસે મુજકો છુડાવો, ७
કહે "હરીફ" મંએ કબ તલક કથન—કહાં.
(ગુલફાંમકા હાલે ઈશ્ક બયાન કરના.)

બેહાગ પરજ—મરસીયા.

ગમ જદા માહ આયા અજીજો—તર્જ

ગુલફાંમ—ઇશ્ક એક નાગ હાની બલા હએ હાએ,
ઇશ્ક આફત જદા બર મલા હએ હાએ,
રાહે ઇશ્કમેં જો કોઈ ચલા હએ હાએ,
આખેરશ ખાકમેં ઓ મીલા હએ હાએ.
ઈશ્ક દારૂલ ફના હરત અજીજાં,
ગુફત મેં અજ બ નાલ વ ગીરીયાં,
હાએ ફુરકત વાએ જહમત,
હાએ દેખો હાલત પરેશાં,
હાયે ફુરકત હાએ ફુરકત વાયે—ઇશ્ક.
ઇશ્કને બે તરહ લા ફસાયા હાએ,
જો ન દેખાથા ઇસને દીખાયા હાએ,

સો જો ફુરકતસેં તન મન જલાયા હાએ,
આખેર ચાહે અલમ મેં ઝુકાયા હાએ.
ગર કુનદ ઇશ્ક બા હોસ યારી,
હયેચ ન યાફ્તઃ બજુજ આહો જારી,
હાયેરે બખ્ત વાએ ફુરકત,
કહે "હરીફ" હો નાલાં.
હાએ ફુરકત વાએ ફુરકત વાએ—ઇશ્ક.
[લેજાના લાલદેવકા ગુલફાંમકો ખીચતે હુવે કુવેમેં.]

બાબ દુસરા—પરદા ચોથા.

જંગલ.

[આમદ ગાના જોગનકી.]

કલ્યાન—ગજલ.

ઉમ્ર સબ મુફતમેં—તર્જ.

જોગન આતી હએ પરી બનકે પરસતાંનકે બીચ,
સુમરને હાથોમેં મુંદરે હએ પડે કાનકે બીચ—જોગન.
સરપે એંડ વાહી રખે મુહપે રમાઈ હએ ભભુત,
સયેલીયાં ડાલી હએ ગરદનમે ગીરેબાન કે બીચ-જોગન
ચાલ મતવાલી હએ આંખે હએ મયે ઇશ્કસે લાલ,
મસ્ત શાહજાદ એ ગુલફાંમકે હએ ધ્યાનકે બીચ—જોગન
[આના સબ્જપરીકા ગએરવી લીબાસમેં.]

ભઐરવી—ઠુમરી.

જોગન—મં એતો શાહજાદેકુ ઢુંડન ચલીયાં,
અંગ ભભુત જોગન બન મલીયાં,
છાન ફીરી સબ ગલીયાં—મં એતો.
લટ છટકાકે ભેસ બનાકે.
દેસ બદેસ નીકલીયાં—મં એતો.
તન કુમલા ગયો મુખ મુરઝા ગયો.
જઐસી ગુલાબકી કલીયાં—મં એતો.

[આના કાલેદેવકા ઔર સુન્ના બગૈર ગાના જોગનકા બનના વહાંસે]

બાબ દુસરા—પરદા પાંચવા.

દરબાર.

[આના કાલેદેવકા રૂબરૂ ઇન્દરકે ઔર તઅરીફ કરના જોગનકી.]

આસાવરી—મનસવી.

કાલાદેવ—ખુદા રાજનજીકો રખે શાદમાં,
જોહો જાન બખશીતો ખોલુ જબાં.
પરસતાનમેં જોગન એક આઇ હુએ.
ખલાયેક સબ ઉસકી તમાંશાઇ હુએ.
વો હુએ નાચતી ગાતી ઈસ આનસે,
કે જીન સદકે હોતે હુએ સોજાનસે.
મલી હુએ ભભુત ઔર અફશાં ચુની.
ન દેખી હુએ જોગન ન અઐસી સુની.

[હુકમ દેના ઇન્દરકા મુશતાક હોકર]

મજકુર—તર્જ.

ઇન્દર.—ન કર દેર અએ દેવ બેહરે ખુદા.
અખાડેમેં મેરે ઉસે જલ્દ લા.

મંએ દેખુ વો જોગન હએ કીસ શાનકી,
પરી હએ વયા કીસ્મ ઇનસાનકી.
કીસી દેવ જીનકી સતાઈ ન હો,
મેરે પાસ ફરયાદ લાઈ ન હો.
ન લાએ વો કુછ ઔર દીલમે ખ્યાલ,
દીખાએ મુજેહ આકે અપના જમાલ.
[જાના કાલે દેવકા તસલીમ કરકે.]

બાબ દુસરા—પરદા છઠ્ઠા.

જંગલ.

[આના સબ્જપરીકા ફીરાકે ગુલફામમે ભટકતે હુવે.]

કાલીંગડા—ગજલ.

અગરહમ બાગબાં—તર્જ.

જોગન—કહાં પાવું તુજેહ દીલબર કીધર જાવું કહાં ઢુંઢું,
તેરે બીન હાલ હએ અબતર કીધર જાવું કહાં ઢુંઢું—કહાં.
તેરી ફુરકત સતાતી હએ ન શબકો નીન્દ આતી હએ,
ન દીનકો ચએન હએ દમભર કીધર જાવું કંહાઢુંઢું—કહાં
પરેશાં હાલ ફીરતી હું બયાંબાંમે ભટકતી હું,
ચડા હંએ અબ જીનુ સરપર કીધર જાવું કહાં ઢુંઢું—કહાં
શમઅફ તુ મંએ પરવાના બત્તા સુરત તેરી જાના,
તસદ્દક તાકે હું તુજપર કીધર જાવું કહાં ઢુંઢું—કહાં.[કદીર,
"હરીફ" અબ કયા કરૂં તદબીર નહી કામ આતી હએ
કહાં અબ જાકે ફોડુ સર કીધર જાવું કહાં ઢુંઢું—કહાં.
[આના કાલે દેવકા ઔર પએગામે ઇન્દર સુનાના.]

આસાવરી—મનસવી.

કાલાદેવ—અરી જોગન અબ દીલમે હો અપને શાદ,
કીયા હએ તુજેહ રાજા ઇન્દરને યાદ.
કીસીસે તેરા સુન લીયા હએ જો હાલ,
મુલાકાતકા શોક ઉસે હએ કમાલ.
મેરા દેર કરના ઉસે શાક હએ,
તેરે નાચ ગાનેકા મુશતાક હએ.
મુરાદ અબ તેરે દીલકી બરઆએગી,
જો માંગેગી વો ચીજ મીલજાએગી.
ન ફીર ઉમ્ર ભર તુ કરેગી સવાલ;
વો એકદમમેં કર દેગા તુજકો નેહાલ.
[જવા દેનાબ જોગનકા કાલે દેવકો તઅનો લગાવટસે.]

મજકુર—તર્જ.

જોગન—એ બાતેં ન લાના જબાંપર કભી,
ફકીરોસે અછી નહી દીલ લગી.
બડા વો મેરા દેને વાલા હુવા,
ખુશામદસે મુહ તેરા કાલા હુવા.
ફકીરોં કો દૌલતકી પરવા નહી,
યહાં હરકે અફજાલસે કયા નહી.
જો ગાનેકા રાજા તલબગાર હએ,
તો યાં કીસ કો ચલનેમે ઈનકાર હએ.
[જાના જોગનકા કાલે દેવકે સાથ.]

બાબ દુસરા—પરદા સાતવાં.

દરબાર.

[આના કાલેદેવકા જોગનકો લીએ હુવે.]

પંચમ—મનસવી.

કાલાદેવ—મહારાજ કીજે ઈધર અબ નીગાહ,
એ જોગન હુએ હાજીર બહાલે તબાહ.
મોલા કીસ ખરાબીસે ઇસકા નીશાં,
હુવા મ એ પરસતાંમે હરસુ રવાં.
બહોત જલ્દ ખીજમતમેં આયા હું મેં એ,
અખાડેમે જોગનકો લાયા હું મેં એ.

[પુછના ઈન્દરકા જોગનસે.]

મજકુર—તર્જ.

ઇન્દર—અરી જોગન અયે દર્દકી મુબતેલા,
ફકીરોંકા ક્યું ભેસ તુને લીયાં.
ફીદા કીસપે હુએ કીસપે શયેદા હુએ તુ.
કોઇ આદમી હે પરી યા હુએ તુ.
કહાંસ યહાં તેરા આના હુવા,
કે મુશતાક સારા જમાના હુવા.
કીસે ઘુંડતી ફીરતી હુએ કુબકુ,
દિવાની હુએ જંગલકી ક્યું ખાક તુ.

[જવાબ દેના જોગનકા ઇન્દરકો બગમ.]

મજકુર—તર્જ.

જોગન—માહારાજ પુછો ન જોગનકા હાલ,
ફકીરોંકા દીલ દર્દસે હુએ નીહાલ.
મેરા મુજસે મઅશુક હુએ છુટ ગયા,

મેરા રાજ ઇસી દેસમેં લુટ ગયા.
યહાં ઢુંડને ઉસકો આઇ હું મંએ.
બી રોગન હું ગમકી સતાઇ હું મંએ.
સુનાતી હું ગાના જો હુએ મુજકો યાદ,
અજબ ક્યા જો મીલ જાએ દીલકી મુરાદ.
અગર રાગસે ગએર હો દીલકા હાલ,
ન જોગનકા રદ કીજીએગા સવાલ.

[ગાના જોગનકા હસ્બ હાલ અપને]

ઝીંઝોટી.

જોગન—જબ મુર્ગે સહર લલકારા, ખેપ લાદ ગયા બંજારા.
દેખો બાલી ઉમર ભોલાપન, કર તન્હાગયે મુજેહ સાજન, જી
જલ જાવો એ જોબન સારા—ખેપ.
ક્યા પીયાને દીલમેં ઠાની, જો મુજસે કીઇ બેઇમાની, જી
કીસ સૌતન ને મારા નજરા——ખેપ.
કહો કોન દીસા અબ જાવું, કીસ તરફ પીયાકો પાવું, જી
કહાં કહાં કરૂં જા પુકારા—ખેપ.
ઢુંડી ઉત્તર દખ્ખન બાલમ, ઘુમી સારા પુરબ પછ્છમ, જી
કહીં મીલા ન પ્રીતમ પ્યારા—ખેપ.
અએ સબા પીયુસે કહેના, હએ કઠન તેરેબીન જીના, જી
બે મયા ઇશ્કને મારા—ખેપ.
ક્યા બયાં હો રંજો ગમકા, ના રહા ભરોસા દમકા, જી
કોઇ ઘડી હો કુંચ હમારા—ખેપ.
બસ જયાદા સતા મત પ્યારે, આ લપટ ગલેસે હમારે, જી
હએ "હરીફ" ગમકા મારા—ખેપ.
[ઇરશાદ કરના ઇન્દરકા જોગનસે દીગર ગાનેકે લીએ.]

ઝીંઝોટી—ઠુમરી.

પરદેસન જોગની— તર્જ.

ઈન્દર—કર શાદ હમે આપ જોગનની.

એ હુકમ હએ સુન તુ હમારા, મુશતાક હએ મજમા સારા,
કુછ સુના રાગ રંગ પ્યારા. તા હોવે એ જલસા રોશનની-કર
હો ગજલ રેખતા મુખમ્મસ. મુસમીનો સોજો મુસદદસ,
કતઅ ફર્દ રૂબાઇ મુસ્લલસ, સબ રાગ રાગની દુરહનની-કર.
કલ્યાન ધ્રુરપત પ્યારી, ખમાંચ ઠુમરી ન્યારી,
બેહાગ ભએરવી સારી, દરસાદે હરકી સુમરનની-કર.
દેખ હુસ્ન તેરા યકતાઈ, તબીયતભી મેરી લેહરાઈ.
હએ "હરીકૃકી" તુજકો દોહાઇ, સ્બજ મેરા એ ગુલશનની-ક
[રકસ કરના જોગનકા.]

મજકુર—તર્જ.

જોગન—મેરી દુલડી કીસ્ને ચુરાઈની,
કુનદનકી બનીથી દુલડી, હીરોંમે ચુનીથી દુલડી,
ઓ ચન્દ્ર મુનીથી દુલડીની, થે મોતી ઉસમે જડાઈની-મે.
મેરે ગલેકી મોહનમાલા, લે ગઈ કોઇ દલાલા,
ખુદા કરે મુંહ ઉસકા કાલા,કહો કીસને ઉસકો છુપાઇની-મેરી
લાવો લાવો દુલડી મેરી, નતો સુનોગે તેરી મેરી,
હું "હરીકૃકી" મંએ ચેરી, હો જાએગી નાહક ખુરાઈની-મેરી.
[ખુશ હોના ઇન્દરકા દેના ગીલોરી પાનકી જવાબ દેના જોગનકા મહકુજ
નસર. હોકર.]

જોગન—પાન લેકે કયા કરૂં કીસી સબ્જ રંગકા ધ્યાન હએ,
હડડીયા ચુના હએ બદન ખાન પના હએ.

મસ્ક લહુ પીપી કે રંગ લાયા હુએ.
હીરાકને કલંકકા બીડા ઉઠાયા હુએ.
ગીલોરી લીએ મુજેહ કયા તકતા હુએ,
ફકીરોંકા મુહ કૌન કીલ સકતા હુએ.
[ગાના જોગનકા હીરાકે બારમેં.]

ભએરવી—ઠુમરી.

જોગન--કહાં ગયો શાહજાદા જાની પયારા,
દીલ તડપેરે હમારા--કહાં.
વાકા પતા કહીં લાગત નાહી,
ઢુંડ ફીરી બન સારા—કહાં.
બાન જાની કે ઇન નયેનનમેં,
રએન દીન અંધીઆરા—કહાં.
[દુબારા ખુશ હોના ઈન્દરકા ઔર હાર દેના ઔર જવાબ દેના જોગનકા.]

નસર.

જોગન—હાર જીનહાર નલુગી દીલકો ખાર હુએ,
અપના ગુલ એજાર ગલેકા હાર હોતો બહાર-હુએ.
રાજાકે દોરમેં પહલેસે આઇ હું,
જો માગુસો પાંઊં.
[કૌલ દેના ઇન્દરકા જોગનકો શાદ હોકર ઔર જાહેર હોના છુપે હુવે લીબાસમે જોગનકા.]

ભએરવી—ગજલ.

સબજપરી--હોતા કોઇ આનમે અબ કામ હમારા,
ઇનઆમમેં દીજે હમે ગુલફામ હમારા--હોતા.
અબ ચાહસે યુસુફકો નીકલવાવો હમારે.

છુટતા હુએ અંધેરેમેં દાલારામ હમારા—હોતા.
આશકને તેરે માંગલીઆ રાજીસે તુજકો,
દેખાએ કોઈ ઉસકો એ પએગામ હમારા—હોતા.
આ જાએ અગર યારતો છાતીસે લગાલું,
સોનેમેં તપા હુએ દીલે ના કામ હમારા—હોતા.
મંગવાઈએ શાહજાદેકો અબ દેર ન કીજે,
નામ આપકા હો ખલ્કમેં ઔર કામ હમારા—હોતા.
[ફરમાના ઇન્દરકા લાલ દેવસે ગુલફાંમકી રેહાઈ કે લીએ.]

આસાવરી—મસનવી.

ઇન્દર અરે લાલદેવ ઇસ તરફ જલ્દ આ,
બડા સુજકો જોગનને ધોકા દીયા.
બનાવટ કીથી સારી જાદુગીરી,
નહી આદમી હુએ એ સબ્જપરી,
ઇસે જરકી ખ્વાહેશ ન થાં લાઇથી,
છુડાને ગીરફ્તીરકો આઇથી.
કભી ઇસકો મીલતા નવો ગુલ એઝાર,
મગર કૌલ હારા હું મંએ તીનબાર.
નીકાલ અબ કુવેસે તુ ગુલફાંમકો,
હવાલે કર ઇસ નેક અંજામકો.
[જાના લાલ દેવકા સર પીટતે હુવે ઔર લાના ગુલફાંમકો ઔર બગલગીર હોના આશકો મઅશુકકા.]

ભઐરવી—ગજલ.

સબ્જપરી—કહરથા હીજર કયામતથી જુદાઇ તેરી,
મેરે ખાલેકને મુજેહ શકલ દીખાઈ તેરી.

ગુલફામ—આ[illegible] કે મુઝકો મતી આલ હુએ નરકે બીજરે
હાએ [illegible] ઈશ્કને ક્યા શકલ બનાઈ તેરી.
સબ્જપરી—મુજબ હોના થા જો કુછ હો ગયા ઉસકા નહીં ગમ.
હો ગઈ ક્યોંકર મુસીબતસે રેહાઈ તેરી.
ગુલફામ—મેંએ તેરે હાથ લગા તુ મેરે કબ્જેમેં ફસી,
મેરા મતલબ હુવા ઉમ્મીદ બર આઈ તેરી.
સબ્જપરી—હયે તમન્ના યે મેરે દીલમે કે આબ હમ તલક
કબરસે ઉસ્તાદસે દેખું ન જુદાઈ તેરી.
[ગાના બાદ ગુલફામો સબ્જપરીકા રાજા ઇન્દરને આ પુરી
ઔર મુબારકબાદ ગાના સબોંને ખુશવકતમેં.]

ભયેરવી— ગઝલ.

રાજા—શાદીએ તુઝ એ ગુલફામ મુબારક હોવે,
અયેશો ઈશરતકા સરંજામ મુબારક હોવે.
બાદ મુદ્દતકે હસીનોંકા નસીબા જાગા.
ફરી રાહતપે અબ આરામ મુબારક હોવે.
પી ચુકે ખુને જીગર હીજરમે જી ભરભરકે.
શરબતે વસલકા અબ જામ મુબારક હોવે.
હુર જમનકો મુબારક હો ફલકકો તારે.
બાગકો ગુલ હમે ગુલફામ મુબારક હોવે.
બેલ પુરા હુવા બા રકસો સરૂદો ખુશસે,
આઈને મહફીલકો અબ આરામ મુબારક હોવે.

તમામ શુદ.

જાહેર ખબર.

આ ચોપડી નીચે લખેલે ઠેકાણેથી વેચાતી મળશે.

મુંબઈ—રામવાડી આગળ બુકસેલર મેરવાનજી હોરમસજી ભારતરની દુકાનેથી તથા પાયધોની આગળ કાજી મહમદ નુરમહમદની દુકાનેથી તથા નવાબની મસીદની સામે મુલ્લા નુરદીન જીવાખાનની દુકાનેથી તથા કોટમાં બુકસેલેર સાપુરજી ફરામજી બાઉમની દુકાનેથી વે૦ મળસે.

સુરત—બુકસેલર કરસનદાસ નારણદાસની દુકાનેથી તથા બોરડવાલા મનચેરજી જમસેદજીની દુકાનેથી વે૦ મળસે.

ભરૂચ—બુકસેલર કાશીરામ જેભાઈની દુકાનેથી વે૦ મળસે

વડોદરા—બુકસેલર રણછોડલાલ મોતીરામની દુકાનેથી વે૦ મળસે.

ડાકોર—બુકસેલર જીવન રણછોડની દુકાનેથી વે૦ મળસે.

અમદાવાદ—બુકસેલર જગજીવન દલપતની દુકાનેથી વેચાતી મળસે.

ભાવનગર—વોરા અબદુલહુસેન આદમજીની દુકાનેથી વે૦ મળસે.

કચ્છમાંડવી—નાગોરી આંપસી પરમરાજની દુકાનેથી વે૦ મળસે.

મુંદરી—બુકસેલર પીતાંબર હીરજીની દુકાનેથી વે૦ મળસે.

જથ્થાબંધ મંગાવનાર બુકસેલરોએ નીચે લખેલે ઠેકાણેથી મંગાવી લેવી કમીશન સારૂં આપવામાં આવસે. છુટક એક નકલ મંગાવનારે પોસ્ટની ટિકીટનો આડો આનો વધારે મોકલવો. **મેહેતા જમનાદાસ ભગવાનદાસની કુંપની.**

ઠેકાણું ભુલેશ્વર આગળ કીનારીબાજા બીહારીલાલ દુરગાદાસની દુકાને.